

Posiedzenie Rady Ochrony Pracy 24 października 2017 r.

Poprawa skuteczności systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy w świetle wymagań nowej normy ISO 45 001

Projekt budżetu PIP na 2018 r.

To główne tematy październikowego posiedzenia Rady Ochrony Pracy. Materiały do omówienia pierwszej kwestii zostały przygotowane przez Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Państwową Inspekcję Pracy oraz Polskie Centrum Akredytacji.

„Przy obecnych wymaganiach i rozwoju techniki trudno jest zarządzać obszarem bhp wyłącznie przez kontrole i rozwiązywanie szczegółowych problemów” – stwierdziła **prof. Danuta Koradecka** – dyrektor CIOP-PIP, wiceprzewodnicząca Rady Ochrony Pracy we wprowadzeniu do prezentacji przygotowanej przez Instytut. Zwróciła uwagę, że w przedsiębiorstwach należałoby wdrażać system zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy, który byłby kompatybilny z zarządzaniem zasobami ludzkimi i finansami, tak jak jest to określone w strategiach wiodących zagranicznych przedsiębiorstw i korporacji. Przyznała, że w Polsce tego rodzaju system był wdrażany z różnym skutkiem. „Obecnie podejście do tych kwestii ulega pewnym zmianom” – dodała.

Kierownik Zakładu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy w CIOP-PIB **dr Zofia Pawłowska** poinformowała, że dobiega końca norma ISO 45 001. Podkreśliła, że wdrożenie – zgodnego z nią – systemu zarządzania bhp poprawi stan bezpieczeństwa i higieny pracy. Zwróciła uwagę, że wyniki badań potwierdzają skuteczność systemów zarządzania bhp wdrażanych zgodnie z opracowanymi dotychczas normami. Wykazały również, że w wyniku wdrożenia systemu zarządzania bhp zmniejsza się liczba wypadków przy pracy.

Jako nadal aktualne dr Pawłowska oceniła kierunki działania wskazane przez Międzynarodową Organizację Pracy w wytycznych dotyczących systemów zarządzania bhp. Wskazują one, że w polityce państwa w zakresie bhp należy uwzględnić: promowanie systemów zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy jako integralnej części ogólnego zarządzania przedsiębiorstwem, promowanie dobrowolnych przedsięwzięć służących poprawie warunków pracy, wdrażanie zasad ciągłego doskonalenia, przy równoczesnym zapobieganiu zbędnej biurokracji i kosztom, wspieranie działań na rzecz wspierania systemów bhp przez inspekcje pracy i służby bhp. W Polsce obowiązują 4 normy dotyczące różnych aspektów zarządzania bhp.

W celu zwiększenia skuteczności systemu zarządzania bhp w opracowywanej nowej normie ISO 45 001 szczególną uwagę zwrócono na: monitorowanie przepisów prawa w dziedzinie bhp oraz ocenę zgodności z ich wymaganiami, dostosowywanie systemu zarządzania bhp do zmieniających się warunków, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań pracowników oraz innych zainteresowanych stron, rozwój przywództwa i współdziałania pracowników w zarządzaniu bhp, chodzi m.in. o współdziałanie w procesie podejmowania decyzji w tym zakresie, a także pomiar i monitorowanie procesów zarządzania oraz ocenę osiągniętych wyników.

„Jednym z najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Pracy jest kontrola skuteczności ochrony zdrowia i życia osób pracujących w tych grupach zakładów pracy, w których najczęściej dochodzi do wypadków przy pracy” – powiedział wicedyrektor Departamentu Nadzoru i Kontroli Głównego Inspektoratu Pracy **Jakub Chojnicki**. Poinformował, że w latach 2014 – 2016 przeprowadzono ponad 1,6 tys. kontroli dotyczących elementów systemowego zarządzania bhp. Inspektorzy pracy sprawdzali m.in. stosowanie przez pracodawców środków profilaktycznych, zmniejszających ryzyko zawodowe i ryzyko wypadkowe, dokonywanie oceny ryzyka zawodowego oraz realizację obowiązku przeprowadzania postępowań powypadkowych. Wyniki kontroli wskazują, że w przypadku znacznej liczby wypadków, ich okoliczności i przyczyny ustalane są niewłaściwie. Za szczególnie niepokojące dyr. Chojnicki uznał ogólnikowe formułowanie zaleceń w sprawie działań profilaktycznych oraz wskazywanie działań związanych wyłącznie z pracownikami przy braku identyfikacji źródłowych przyczyn wypadków przy pracy. Wyniki kontroli ujawniły również, że ocena ryzyka zawodowego często traktowana jest wyłącznie jako obowiązek formalny i nie odnosi się do konkretnego zakładu i istniejących w nim stanowisk pracy oraz wykonywanych prac. W wielu zakładach nie była aktualizowana. Jako przyczyny tego stanu rzeczy inspektorzy wskazali m.in. brak wiedzy osób zarządzających przedsiębiorstwem na temat sposobów budowania sprawnego systemu zarządzania bhp, a także niezadawalające kompetencje w tej materii osób realizujących zadania służby bhp.

W ocenie dyr. Chojnickiego, do uzyskania efektu trwałej poprawy warunków pracy w wyniku przestrzegania przepisów prawa pracy i spełnienia wymagań dyktowanych standardem, jakim będzie norma ISO 45 001 konieczna jest świadomość i zaangażowanie osób odpowiedzialnych. Buduje się je korzystając z różnorodnych narzędzi prewencji, w tym rozwój kultury bhp wszystkich uczestników procesu pracy. „Państwowa Inspekcja Pracy będzie – jak dotychczas – wspierać pracodawców w zwiększaniu poziomu bezpieczeństwa i tworzeniu wysokich standardów zarządzania bhp” – zapewnił dyr. Chojnicki.

Zastępca dyrektora Polskiego Centrum Akredytacji **Andrzej Kolasa** zwrócił uwagę na problemy związane z udzielaniem certyfikatów dla systemów zarządzania bhp przez jednostki nieposiadające akredytacji PCA i niedysponujące kadrą audytorów o odpowiednich kompetencjach. „Wydaje mi się, że przy okazji wdrożenia normy ISO 45 001, dobrze byłoby rozważyć, żeby certyfikacje systemów zarządzania w zakładach pracy zgodnie z normą ISO 45 001 były prowadzone przez podmioty posiadające akredytację Polskiego Centrum Akredytacji” – postulował wiceszef PCA.

Rada zapoznała się również z projektem budżetu Państwowej Inspekcji Pracy na 2018 r. przedstawionym przez zastępcę głównego inspektora pracy **Dariusza Mińkowskiego**.

Państwowa Inspekcja Pracy planuje na przyszły rok dochody w kwocie 1 mln 374 tys. zł, czyli o 380 tys. zł mniej niż przewidywane wykonanie dochodów w 2017 r. Natomiast planowane wydatki na 2018 r. ustalono na kwotę 347 mln 606 tys. zł. Są wyższe od kwoty przewidzianej w ustawie budżetowej na 2017 r. o 7,4%, realnie o 5%. PIP zaplanowała 8% wzrost funduszu wynagrodzeń, na który – jak uzasadniał główny inspektor pracy na posiedzeniu Rady – składa się przede wszystkim przewidywany wzrost prognozowanego średniorocznego zatrudnienia w urzędzie do poziomu 2710,2 etatu przy docelowym planie zatrudnienia w wysokości 2836 etatów. W projekcie budżetu uwzględniono 4% podwyżki dla pracowników Inspekcji.

Natomiast wzrost pozostałych wydatków bieżących wynika ze zmniejszenia budżetu Inspekcji na 2017 r. o ponad 9 mln zł. Zaplanowane na przyszły rok kwoty wyrównują poziom wydatków do poziomu niezbędnego dla sprawnego funkcjonowania Inspekcji i wykonywania przez nią zadań.

W dyskusji członkowie Rady pozytywnie oceniali przedłożony projekt budżetu. Zwracali uwagę m.in. na zwiększającą się liczbę obowiązków nakładanych na Państwową Inspekcję Pracy, która uzasadnia planowany przez PIP wzrost funduszu wynagrodzeń, jak również składnia do refleksji nad zmianami w ustawie o Państwowej Inspekcji Pracy.

Stanowisko w sprawie projektu budżetu PIP na 2018 r. Rada przyjmie na następnym posiedzeniu.

Rada przyjęła stanowisko w sprawie nadzoru rynku w obszarze środków ochrony indywidualnej. Zwraca w nim uwagę na potrzebę rozszerzenia zakresu kontroli prowadzonych przez Inspekcję Handlową oraz Państwową Inspekcję Pracy o badania parametrów ochronnych środków ochrony indywidualnej w krajowych laboratoriach akredytowanych. Postuluje przeprowadzenie cyklu szkoleń i kampanii informacyjnej adresowanej do producentów i dystrybutorów środków ochrony indywidualnej dotyczącej

wymagań związanych z wdrożeniem Rozporządzenia Parlamentu Europejskiej i Rady UE 2016/425 oraz zorganizowanie przez resort rozwoju seminarium dla przedstawicieli UOKiK, Inspekcji Handlowej, Państwowej Inspekcji Pracy, Wyższego Urzędu Górniczego, Służby Celnej oraz jednostek notyfikowanych, dotyczącego wymagań ww. rozporządzenia.